

НАСОКИ

за прилагане на задължението за двойно обозначаване на цените на стоките и услугите от търговците и за заплащане на покупките в брой в евро и лева, във връзка с въвеждането на еврото в Република България

I. Цел на насоките и времеви период на приложение

1.1. Настоящите насоки са изготвени в съответствие с изискванията на *Закона за въвеждане на еврото в Република България* (ЗВЕРБ) и имат за цел разяснения и предоставяне на методически указания за прилагане на задължението за двойно обозначаване на цените на стоките и услугите от търговците и за заплащане на покупките в брой в евро и лева, във връзка с въвеждането на еврото в Република България.

1.2. Насоките са разработени от експертна Работната група "Нефинансов сектор", създадена със Заповед № РД-16-137/08.04.2025 г. на министъра на икономиката и индустрията, към Координационния съвет за подготовка на Република България за членство в еврозоната, създаден с Постановление № 168 на Министерски съвет от 2015 г.

1.3. Настоящите насоки обхващат периода на двойно обозначаване на цените на стоките и услугите в евро и в левове (8 август 2025 г. – 8 август 2026 г.) и периода на двойно обращение на двете валути (1 януари 2026 г. – 31 януари 2026 г.).

1.4. Насоките се отнасят за търговците от нефинансовия сектор и не се прилагат от търговците предоставящи финансови услуги, по отношение, на които действат специални правила по ЗВЕРБ.

II. Основни понятия, използвани в настоящите указания

2.1. „Двойно обозначаване на цените“ е едновременно обозначаване на цените на стоките и услугите в евро и в левове.

2.2. „Дата на въвеждане на еврото“ е **1 януари 2026 г.** (датата, определена в Решение (ЕС) 2025/1407 на Съвета от 8 юли 2025 година относно приемането на еврото от България, считано от 1 януари 2026 г.).

2.3. „Официален валутен курс“ е **1 евро = 1.95583 български лева** (курсът, определен в Регламент (ЕС) 2025/1409 на Съвета от 8 юли 2025 година за изменение на Регламент (ЕО) № 2866/98 по отношение на валутния курс към еврото за България).

2.4. „Потребител“ е всяко физическо лице, което придобива стоки или ползва услуги, които не са предназначени за извършване на търговска или професионална

дейност, и всяко физическо лице, което като страна по договор по ЗВЕРБ действа извън рамките на своята търговска или професионална дейност.

2.5. „Превалутирание“ означава промяна на паричната единица, в която е определена сума или стойност, от левове в евро с прилагане на официалния валутен курс и на правилата за закръгляване, установени в ЗВЕРБ.

2.6. „Продажна цена“ е крайната цена за бройка или за определено количество стоки или за услуги, включваща данък върху добавената стойност и всички допълнителни данъци и такси.

2.7. „Стока“ е:

а) всяка движима материална вещь, стоки са и вода, газ и електрическа енергия, когато се прилагат за продажба, опаковани в ограничен обем или в определено количество;

б) всяка движима материална вещь, която съдържа цифрово съдържание или цифрова услуга или е взаимосвързана с цифрово съдържание или с цифрова услуга по такъв начин, че липсата на цифровото съдържание или цифровата услуга би попречила на стоката да изпълнява своите функции („стока, съдържаща цифрови елементи“).

2.8. „Услуга“ е всяка материална или интелектуална дейност, която се извършва по независим начин, предназначена е за друго лице и не е с основен предмет прехвърляне владение на вещь.

2.9. „Търговец“ е понятие по смисъла на чл. 1 от Търговския закон.

2.10. „Цена за единица мярка“ е крайната цена, включваща данък върху добавената стойност и всички допълнителни данъци и такси за единица мярка от предлаганата стока. Единицата мярка е: за стоки, търгувани в зависимост от обема им – 1 литър или 1 кубичен метър; за стоки, търгувани според теглото им – 1 килограм; за стоки, търгувани на дължина – 1 метър; за стоки, търгувани на площ – 1 квадратен метър.

2.11. "Обективни икономически фактори" са външни за търговеца, предоставящ стоки и услуги на потребители, документируеми промени в разходите по производство, доставка, съхранение и продажба, както и нормативни промени, извънредни обстоятелства - форсмажор, и други фактори, които имат пряко и съществено отражение върху себестойността.

III. Двойно обозначаване на цените на стоките и услугите

Периодът на двойно обозначаване на цените на стоките и услугите в евро и в левове започва на 8 август 2025 г. и приключва на 8 август 2026 г.

3.1. Цените на всички стоки и услуги, които се предлагат на потребителите, се обозначават в евро и в левове за периода от 8 август 2025 г. до 8 август 2026 г.

Превалутуирането, съгласно ЗВЕРБ, от левове в евро се извършва, като числовата стойност в левове се раздели на пълната числова стойност на официалния валутен курс, изразен с шест цифри с всичките пет знака след десетичната запетая. Официалният валутен курс не се закръглява или съкращава при извършването на превалутуирането. След превалутуирането, извършено съгласно правилото за превалутуиране, получената сума се закръглява до втория знак след десетичната запетая на базата на третия знак след десетичната запетая в съответствие със следното математическо правило за закръгляване:

- когато третият знак след десетичната запетая е по-малък от пет, вторият знак след десетичната запетая остава непроменен;

- когато третият знак след десетичната запетая е равен на или по-голям от пет, вторият знак след десетичната запетая се увеличава с една единица.

Изключение от правилото за закръгляване, съгласно разпоредбите на ЗВЕРБ, относно знака след десетичната запетая, на базата на който се извършва закръгляването, се допуска само когато ЗВЕРБ или друг закон или правен акт на Европейския съюз предвиждат закръгляването да се извършва до знак след десетичната запетая, различен от посочения в чл. 13, ал. 1 от ЗВЕРБ.

3.2. Изискването за двойно обозначаване не се прилага при:

3.2.1. продажната цена на стоки и номиналната стойност на ценни книжа на приносител и на платежни инструменти, попадащи извън приложното поле на Закона за платежните услуги и платежните системи, които се поставят трайно и непосредствено върху тях в процеса на производството и при които двойното обозначаване е технически невъзможно;

3.2.2. продажната цена на тютюневите изделия, изписана върху потребителската опаковка или върху бандерола – за пури и пурети, по която се продават на дребно на краен потребител;

3.2.3. продажната цена на продуктите от нефтен произход и природен газ, използван като моторно гориво, както и на добавките за гориво визуализирана на информационните табели (ценови тотеме) и колонки с дисплеи за зареждане на моторни превозни средства в търговските обекти за зареждане на горива;

3.2.4. цената на услугата за превоз, визуализирана на таксиметровите апарати с дисплеи;

3.2.5. издаване на документи по чл. 112, ал. 1 от Закона за данък върху добавената стойност;

3.2.6. цената, посочена на етикети, издавани от електронна везна за измерване на маса;

3.2.7. цената на стоката или услугата, визуализирана на автомати, устройства и системи на самообслужване, включително без електрическо захранване;

3.2.8. продажната цена, отпечатана трайно върху персонализирани превозни документи на хартиен носител;

3.2.9. продажната цена на книги, учебници, учебни помагала и други печатни произведения, включително познавателни книжки и учебни комплекти, детски книги с илюстрации, за рисуване или оцветяване, печатни или ръкописни нотни издания.

Важно: Изключенията от т. 3.2.1. – 3.2.4. и 3.2.6. – 3.2.9. не освобождават търговците от задължението за ясно, четливо, недвусмислено и лесно разбираемо двойно обозначаване на цените на стоките и услугите по друг подходящ начин, който не въвежда потребителите в заблуждение.

Съгласно чл. 15, ал. 3, т. 5 от ЗВЕРБ двойното обозначаване не се прилага за документи по чл. 112, ал. 1 от Закона за данък върху добавената стойност (тези документи включват 1. фактурата; 2. известието към фактура; 3. протоколът). Това означава, че стойностите във фактурите не е необходимо да се обозначават двойно.

Следва да се има предвид, че същевременно разпоредбата на чл. 20 от ЗВЕРБ изисква в периода на двойно обозначаване на цените на стоките и услугите общата крайна сума, която се заплаща от потребителя, да се обявява в издавания фискален/системен бон или в друг документ, регистриращ плащането, издаван вместо фискален/системен бон, в евро и в левове, заедно с официалния валутен курс на лева към еврото. Следва да се обърне внимание, че на основание чл. 34 от Наредба № Н-18 от 2006 г. за регистриране и отчитане чрез фискални устройства на продажбите в търговските обекти, изискванията към софтуерите за управлението им и изискванията към лицата, които извършват продажби чрез електронен магазин (Наредба № Н-18/2006 г.) фискалните касови бележки са и фактури/кредитни известия по смисъла на ЗДДС (чл. 112 от закона), ако отговарят на изискванията на ЗДДС.

Във връзка с това, в периода на двойно обозначаване на цените на стоките и услугите, когато фактура/кредитно известие се издава под формата на разширен фискален бон/сторно фискален бон, независимо от предвиденото изключение с чл. 15, ал. 3, т. 5, с оглед изискването на чл. 20 от ЗВЕРБ, във фактура/кредитно известие, издавани от фискално устройство, общата крайна сума за плащане трябва да бъде обявена в евро и в левове, заедно с официалния валутен курс на лева към еврото.

Следва да се има предвид, че в случаите когато Наредба № 18/2006 г. регламентира вместо фискален/системен бон да се издава друг документ, регистриращ плащането, е налице задължение общата крайна сума, която се заплаща от потребителя, да се обявява в евро и в левове, заедно с официалния валутен курс на лева към еврото. Това се отнася

за случаите на документиране с друг документ, регистриращ плащането по чл. 3, ал. 1, изр. второ и чл. 52 от наредбата.

3.3. Обозначаването на цените на **стоките и услугите** следва да бъде съобразено с разпоредбите на Закона за защита на потребителите (ЗЗП), а именно:

3.3.1. Търговецът е длъжен едновременно да обозначи продажната цена и цената за единица мярка на предлаганите в търговския обект стоки чрез етикети, ценоразписи, табели или по друг подходящ начин. Когато видът на стоката позволява поставянето на етикет, продажната цена може да се обозначи върху етикета;

3.3.2. За стоките, които се предлагат в опаковка, цената за количеството и цената за единица мярка се поставят върху опаковката, а ако това е невъзможно, в непосредствена близост до стоката. При предлагане на предварително опаковани стоки обозначените продажна цена и цена за единица мярка се отнасят за нето тегло на стоката, а при продажба на стоки, предлагани в обща опаковка, търговците могат да обозначат само продажната цена;

3.3.3. За стоките, които се продават в насипно състояние, се обозначава само цената за единица мярка;

3.3.4. Всеки търговец, който предлага **услуги** на потребителите, е длъжен предварително да обозначи продажните цени на предлаганите от него услуги чрез ценоразпис, поставен на видно място в търговския обект. В случаите, когато поставянето на ценоразпис е неудобно поради обема на предлаганите услуги, е допустимо изготвянето на ценоразпис във вид на брошура, която се предоставя на всеки потребител преди извършването на услугата и при заплащането ѝ;

3.3.5. Когато **услугата** се предлага извън търговския обект, търговецът трябва да информира потребителя за цената на услугата. Когато услугата се предлага в търговския обект, търговецът трябва да посочи цената по разбираем начин и на място, което е лесно видимо извън търговския обект.

При двойното обозначаване на цените на стоките и услугите цените в евро и в левове се поставят в непосредствена близост, изписват се ясно, четливо, недвусмислено и лесно разбираемо, с еднакъв по размер, вид и цвят шрифт и по начин, който не въвежда потребителите в заблуждение, като двете цени са придружени с изписване на съответната валута, отличителен знак или съкращение, направено с еднакъв по размер, вид и цвят шрифт като цената, позволяващо лесното им разпознаване. Това се отнася както за физическите обекти, така и за онлайн магазините на търговците.

При търговски съобщения и реклама в аудио- и видеоформат, които имат за цел насърчаване продажбата на стоки и услуги, цените може да се представят устно само в левове до датата на въвеждане на еврото, а след нея, само в евро. Двойното обозначаване

е задължително при писменото изписване на цените в търговските съобщения и рекламните във видеоформат.

Когато обозначаването на цената за единица мярка на стоката е задължително съгласно т. 3.3.1. – 3.3.3., търговецът може да ограничи двойното обозначаване на цената по отношение на продажната цена на стоката, без да посочва цената за единица мярка. Когато цената за единица мярка е идентична с продажната цена на стоката, търговецът може да направи двойно обозначаване само на продажната цена на стоката.

При съобщения за намаляване на цените на стоките и услугите, което се изразява в абсолютна стойност или в процент, търговецът може да направи двойно обозначаване на цените на стоките и услугите само по отношение на крайната цена, която се плаща от потребителя.

При съобщения за сравняване на цените на стоките и услугите търговецът може да направи двойно обозначаване на цената на стоките и услугите по отношение на крайната цена, която се заплаща от потребителя.

В периода на двойно обозначаване търговците, които предлагат стоки и услуги на потребители, формират цените си добросъвестно и прозрачно, като всяко увеличение на цените следва да бъде обосновано от обективни икономически фактори. Търговците са длъжни при поискване да представят на контролните органи доказателства за наличието на обективни икономически фактори.

IV. Насоки за заплащане на покупките в брой в евро и лева в периода на двойно обращение

4.1. Период за едновременно употреба на лева и еврото

Съгласно ЗВЕРБ, в периода от 1 януари 2026 г. – 31 януари 2026 г., както левът, така и еврото са законни платежни средства.

4.2. Приемане на плащания от потребителите

Законът не забранява смесено плащане, от което следва, че е допустимо клиент/потребител да плати за една трансакция едновременно в левове и в евро (независимо дали плащането се осъществява: с банкноти и монети в двете валути; с платежна карта/ваучери за храна в евро и банкноти и монети в левове; или други подобни хипотези). От друга страна ЗВЕРБ не задължава търговците да приемат смесени плащания. С цел да не бъдат натоварвани излишно в съответствие с принципа на ефективност и икономичност, заложен в ЗВЕРБ, на търговците им е предоставена свобода сами да преценят дали да приемат такъв тип плащания.

Плащанията се извършват по избор на потребителя, без допълнителни такси за превалутиране.

Всички цени следва да бъдат ясно обозначени в двете валути съгласно правилата за двойно обозначаване.

4.3. Връщане на остатък (ресто)

а) При заплащане в брой, търговецът връща остатъка (рестото) изцяло в евро, като е длъжен да предостави устна информация относно паричната стойност на дължимият остатък (ресто) в левове, при поискване от потребителя. Ако търговецът няма достатъчна наличност в евро, следва да върне остатъка (рестото) изцяло в левове;

б) Търговецът е длъжен да изчисли дължимият остатък (ресто) в лева, като умножи остатъка в евро по официалния фиксиран курс и закръгли получената стойност по общото математическо правило, разписано в чл. 13 на ЗВЕРБ.

4.4. Връщане на платена сума при рекламация

а) При рекламация на стока или услуга, когато потребителят има право да развали договора и да му бъде възстановена заплатената от него сума, търговецът връща платената сума изцяло в евро;

б) При липса на достатъчна наличност в евро, остатъка (рестото) следва да се върне изцяло в левове.

4.5. Информирание на потребителите

а) Търговците следва да поставят на видно място в обекта уведомление, че в периода на двойно обращение приемат или не приемат смесени плащания и в двете валути;

б) Потребителят трябва да е уведомен чрез табели или устно, че остатъкът (рестото) ще бъде върнато в евро, независимо от валутата на плащането, освен ако търговецът няма достатъчна моментна наличност, като в този случай остатъка (рестото) ще бъде върнато в левове.

4.6. Препоръки към търговците

а) С оглед плавното преминаване към новата валута следва да се насърчава използването на евро и използването на платежни карти при плащанията;

б) Необходимо е поддържане на достатъчно количество разменни монети и банкноти в евро;

в) Персоналът на търговците следва да е обучен за работа с двете валути и начините за превалутиране и закръгляване на стойности.

V. Полезни връзки

5.1. Интернет страницата за въвеждане на еврото в Република България:

<https://evroto.bg/>

5.2. Интернет страница на Министерството на финансите, секция „Пътят на Република България към Евроната: <https://www.minfin.bg/bg/1578>

5.3. Закон за въвеждане на еврото:
<https://dv.parliament.bg/DVWeb/showMaterialDV.jsp?idMat=224950>

5.4. Закон за защита на потребителите -
<https://www.mi.government.bg/library/zakon-za-zasthita-na-potrebitelite/>

VI. Приложения

6.1. Примерни и незадължителни образци при двойното обозначаване на цените на стоките и услугите

6.2. Примери за визуализация на етикети при двойното обозначаване на цените на стоките и услугите

6.3. Примерни и незадължителни начини за двойно обозначаване на продажната цена на моторните горива в търговските обекти за зареждане на дребно

6.4. Примерни сценарии за плащане в периода на двойното обращение – месец януари 2026 г.